

POSTANOWIENIE

7 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 7 listopada 2024 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku H. M.
z udziałem W. M.
o podział majątku wspólnego,
na skutek skargi kasacyjnej W. M.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Łomży
z 10 października 2023 r., I Ca 152/23,

**1. ustala wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną na
kwotę 92674 (dziewięćdziesiąt dwa tysiące sześćset
siedemdziesiąt cztery) zł;**

2. odrzuca skargę kasacyjną.

(E.C.)

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z 10 października 2023 r. Sąd Okręgowy w Łomży oddalił apelację uczestnika W. M. od postanowienia Sądu Rejonowego w Łomży z 10 marca 2023 r., którym dokonano podziału majątku wspólnego uczestnika oraz wnioskodawczynie H. M., po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej na skutek rozwiązania ich małżeństwa przez rozwód.

W skardze kasacyjnej od postanowienia Sądu odwoławczego uczestnik zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść postanowienia, a mianowicie art. 233 k.p.c. poprzez dowolną ocenę dowodów, w szczególności sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego uznanie, iż na rzecz H. M. winno przypaść prawo własności nieruchomości w postaci działek oznaczonych w ewidencji gruntów numerami (...) oraz (...);
2. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść postanowienia, a mianowicie art. 233 k.p.c. poprzez dowolną ocenę dowodów, w szczególności sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego uznanie, iż brak jest przesłanek do rozliczenia majątku, który pozostał w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą (sklep) (cyt. *W toku niniejszego postępowania nie udowodniono, że wnioskodawczyni sfałszowała wyżej wymienione dokumenty sprzedaży. Tym samym brak podstaw do przyjęcia, że działalność nie została między małżonkami rozliczona*);
3. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść postanowienia, a mianowicie art. 233 k.p.c. poprzez dowolną ocenę dowodów, w szczególności sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego uznanie, iż brak jest przesłanek do rozliczenia pobranych przez wnioskodawczynię dopłat bezpośrednich, które to dopłaty zostały przez nią pobrane w imieniu uczestnika postępowania na podstawie podpisanego przez niego pełnomocnictwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga jest niedopuszczalna.

Podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). W związku z tym, w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że skarga kasacyjna nie może być oparta na zarzutach naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. określającego kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006, Nr 4, poz. 76, z 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06, nie publ. i z 8 października 2009 r., II CSK 222/09, nie publ.).

W postępowaniu kasacyjnym nie może być już sporu o ocenę dowodów i poczynionych na ich podstawie ustaleń faktycznych, i to nawet wtedy, gdy skarżący się z nimi nie zgadza. Dokonywanie ustaleń faktycznych należy do sądów *meriti* (art. 233 k.p.c.), a ich weryfikacja pozostaje poza kognicją Sądu Najwyższego. Skarga kasacyjna, której jedyne zarzuty sprowadzają się do kwestionowania dokonanej oceny dowodów lub podważenia ustaleń faktycznych, podlega odrzuceniu, jako nieoparta na ustawowej podstawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006, Nr 4, poz. 76, z 30 maja 2006 r., I PK 300/05, nie publ., z 24 czerwca 2009 r., III CSK 73/09, nie publ., z 23 stycznia 2015 r., III CSK 328/14, nie publ. i z 10 sierpnia 2018 r., I CSK 221/18, nie publ.).

Analiza podstaw kasacyjnych prowadzi do konkluzji, że skarga została oparta wyłącznie na zarzutach dotyczących oceny dowodów i prawidłowości ustaleń faktycznych. Wprawdzie skarżący, rozwijając zarzuty, odnosi się po części także do kwestii materialnoprawnych, nie zmienia to jednak faktu, że w podstawach skargi wprost wskazano jako naruszony jedynie art. 233 k.p.c. (bez określenia paragrafu tego artykułu oraz powiązania z art. 391 § 1 k.p.c.), odnoszącego się do swobodnej oceny dowodów i jednoznacznie objętego zakazem ustanowionym w art. 398³ § 3 k.p.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 29 października 2008 r., IV CSK 228/08, OSNC-ZD 2009, nr C, poz. 66 i z 9 października 2014 r., I CSK 544/14, OSNC-ZD 2016, nr A, poz. 4). Uczestnik nie podnosił żadnych innych zarzutów, zatem skarga kasacyjna została oparta wyłącznie na niedopuszczalnych zarzutach naruszenia art. 233 k.p.c., co powoduje jej niedopuszczalność, a w konsekwencji uzasadnia jej odrzucenie.

Drugą niezależną przyczyną niedopuszczalności skargi uczestnika, która samodzielnie również uzasadnia jej odrzucenie, jest zbyt niska wartość przedmiotu zaskarżenia, nieosiągająca progu przewidzianego w art. 519¹ § 2 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem w sprawach z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli skarga kasacyjna przysługuje tylko w sprawach o przysposobienie oraz o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, chyba że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych.

W sprawach działowych w przypadku zaskarżenia orzeczenia co do istoty sprawy, wartości przedmiotu zaskarżenia nie wyznacza wartość całego dzielonego majątku, lecz wartość konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego dotyczy środek zaskarżenia i z reguły nie może ona przekraczać wartości udziału przysługującego skarżącemu uczestnikowi, chyba że podważa on zasadę podziału, objęcie lub nieobjęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw albo rozliczenia nakładów. Wówczas wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15, nie publ.).

W sprawach tego rodzaju - co do zasady - wskazana w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca dla sądu drugiej instancji ani Sądu Najwyższego i może być zweryfikowana na podstawie akt sprawy w kontekście podniesionych w skardze zarzutów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15, nie publ. i powołane tam orzeczenia).

Skarżący znacznie zawyżył wartość przedmiotu zaskarżenia, wskazując ją zarówno w apelacji, jak i w skardze kasacyjnej na kwotę 769 905 zł. W obu tych środkach zaskarżenia o prawie identycznej treści skarżący kwestionował nieprzyznanie mu dwóch działek – (...) i (...), stanowiących jego „ojcowiznę”, których wartość według opinii biegłego przyjętej przez Sąd odwoławczy wyniosła 47 173 zł, nierozliczenie majątku pozostałego w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, którego wartość - według skarżącego - miała wynosić 14 001,08 zł (choć wiążące ustalenia Sądu wskazują na pełne rozliczenie tego majątku) oraz nierozliczenie pobranych w jego imieniu przez żonę dopłat bezpośrednich za okres maksymalnie siedmiu lat (przy przyjęciu najkorzystniejszego dla skarżącego wariantu). Co do tej ostatniej kwestii skarżący nie wskazał wprost, choć powinien, o jaką konkretnie kwotę dopłat mu chodzi, lecz gdyby nawet przyjąć za Sądem Okręgowym (podstawa - informacja Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie [...] Oddział Regionalny w Ł. - k. 330), że rocznie dopłaty te wynosiły około 11 000 zł, łącznie chodziłoby o kwotę około 77 000 zł. Mając na uwadze, że ustalając wartość przedmiotu zaskarżenia skargą, należałoby uwzględnić w całości wartość działek, których przyznania na wyłączną własność domagał się skarżący, czyli kwotę 47 173 zł oraz co najwyżej

połowę tego co dotyczy rozliczenia pozostałych środków majątkowych, zgodnie z przysługującym skarżącemu udziałem w majątku wspólnym, a zatem kwotę 45 500,54 zł ($14\,001,08\text{ zł} : 2 + 77\,000\text{ zł} : 2$), to wartość przedmiotu zaskarżenia ostatecznie nie przekraczałaby kwoty 92 673,54 zł ($47\,173\text{ zł} + 45\,500,54\text{ zł}$). Kwota ta wyrażałaby interes majątkowy uczestnika w zaskarżeniu postanowienia Sądu odwoławczego z 10 października 2023 r. skargą.

Z tych względów Sąd Najwyższy odrzucił skargę uczestnika na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., skoro nie uczynił tego Sąd drugiej instancji stosownie do art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

(E.C.)

[ał]